חומרי *פתכייתא, אתאי ההיא איתתא אמרה ליה הב לי חד *שוכא, אמר לה אי יהבינא ליך מיקדשת לי? אמרה ליה הבה מיהבה. אמר רב חמא כל הבה מיהבה לאו כלום הוא. ההוא גברא דהוה קא שתי חמרא בחנותא, אתאי ההיא איתתא אמרה ליה הב לי חד כסא, אמר לה אי יהיבנא ליך מיקדשת לי? אמרה ליה אשקויי אשקיין. אמר רב חמא כל אשקויי אשקיין לאו כלום הוא. ההוא גברא דהוה קא שדי תמרי מדקלא, אתאי ההיא איתתא א"ל שדי לי תרתי, אמר לה אי שדינא ליך מיקדשת לי? אמרה ליה שדי מישדא. אמר רב זביד כל שדי מישדא לאו כלום הוא. איבעיא להו: הב, אשקי, ושדי מהו? אמר רבינא מקודשת. רב סמא בר רקתא אמר תגא דמלכא אינה מקודשת. והלכתא אינה מקודשת. והלכתא שיראי לא צריכי שומא. והלכתא כר"א. והלכתא כרבא אמר רב נחמן: *ת"ר בשטר כיצד: כתב לו על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה בתך מקודשת לי, בתך מאורסת לי, בתך לי לאינתו, הרי זו מקודשת. מתקיף לה ר' זירא בר ממל הא לא דמי האי שטרא לשטר זביני: התם מוכר כותב לו שדי מכורה לך, הכא בעל כותב בתך מקודשת לי. אמר רבא התם מענייניה דקרא והכא מענייניה דקרא: התם כתיב °ומכר מאחוזתו במוכר תלה רחמנא, הכא כתיב °כי יקח בבעל תלה רחמנא. אתם נמי כתיב °שדות בכסף יקנו, קרי ביה יקנו. מאי טעמא קרית ביה יקנו, משום דכתיב ומכר, ה"נ קרי ביה כי יקח, דכתיב °את בתי נתתי לאיש הזה. אלא אמר רבא הלכתא נינהו ואסמכינהו רבנן אקראי. ואיבעית אימא התם נמי כתיב °ואקח את ספר המקנה. ואמר רבא אמר רב נחמן כתב לו על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה בתך מקודשת לי, בתך מאורסת לי, בתך לי לאינתו, בין ע"י אביה בין ע"י עצמה מקודשת, מדעתו והוא שלא בגרה. כתב לה על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה הרי את מקודשת לי, הרי את לי לאינתו, הרי את מאורסת לי מקודשת בין ע"י אביה בין ע"י עצמה מדעתה והוא שבגרה. בעי ר' שמעון בן לקיש *שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו: הויות ליציאות מקשינן מה יציאה

חומרי · בוטיי"ש שעושין של בדיל ותורין הרבה מהן בחוט אחד ועושין אותו כמין ענק ועשאן בצואריהן למסר ויש גורסין פתכייתא והן של זכוכית כמין טבעות דקים וקורין אותו פוריל"ש ובלשון רבותינו אשטנית: **חד שוכא** · מלא חוט הענק: **מיקדשא לי** · בלשון שאלה: **כל אשקי ושדי** · דלא כפלתיה לדיבורא: **תגא דמלכא** · בכתר המלך נשבע: **והלכתא כר"א** · דאמר (לעיל דף ח·) התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים: **כרבא אמר רב נחמן** · דאמר לעיל (שם) מנה אין כאן משכון אין כאן: **בתך מקודשת לי** · והיא ברשות אביה לקדשה כגון שלא בגרה: **לשטר זביני** · ומנלן דכי האי גוונא הוי שטרא: **מאי טעמא קרית ביה יקנו** **משום דכתיב ומכר** · בתמיה קרי ביה כי יקח וכיון דאבי הנערה קאמר שיהא מקיחה לבעל ומשום דכתיב את בתי נתתי: **הלכתא נינהו** · למשה מסיני: **התם נמי** · גבי שטר זביני כתיב ואקח את ספר המקנה אלמא המוכר נתנו ללוקח דכתיב ואקח ולא כתיב ואתן וירמיה היה קונה את השדה מיד חנמאל אלמא מוכר כותב שדי מכורה לך ונותן ביד לוקח אבל הכא כי יקח כתיב: **בין ע"י עצמה** · שקבלתה היא מדעתו של אב: **מדעתה** · שהיא אמרה לו לקבל, והא דבעינן דעתה דידה והא שבגרה: **שלא לשמה** · שנכתב לשם אשה אחרת ונמלך:

יליתה

הב אשקי ושדי אינה מקודשת · וא"ת מי גרע ממתן מעות לפלוני דמקודשת כ"ש כשאומרת תן לי וי"ל דשאני הכא דמעיקרא היתה שואלת שלא בתורת קידושין ומשום הכי איכא למימר כשאומרת הב אדעתא דמעיקרא קאמרה: **כל** אשקי אשקויי כו' · הנך תלת עובדי איצטריך לאשמועינן דבשום דבר אין מועיל לא במידי דאכילה ושתיה ולא בשאר מילי:

והלכתא שיראי לא צריך שומא · וא"ת אמאי איצטריך לפסוק כרבה נגבי רב יוסף דהא בבבא בתרא (דף קמג:) פסקינן הלכתא כרבה בר משדה ענין ומחצה וי"מ דהיינו דוקא במילי דב"ב ולא נהירא דע"כ בכולי גמרא הלכתא כרבה כדמוכח פרק מי שאחזו (גיטין דף עד:) גבי ההוא דאמר ליה לאריסיה כ"ע דלו תלתא ושקלו ריבעא כו' וקאמר ותסברא דרבה כרשב"ג והא קי"ל הלכתא כרבה ובהא קי"ל אין הלכה כרשב"ג משמע מדקאמר והא קי"ל הלכתא כרבה משמע דבכולי גמרא הלכתא כוותיה ושמא יש לדחות דהתם יש ספרים דגרסי בהא קי"ל הלכתא כרבה דמשמע בהא דוקא ולא בכולי גמרא מיהו קשיא אמאי לא קאמר בהדיא הלכתא כוותיה דרבה כדאמר הלכה כר' אלעזר והלכתא כרבא אמר רב נחמן ואומר ר"ת דאתא לאשמועינן דדוקא שיראי הוא דלא צריכי שומא לפי שסומתן ידוע קצת ואין רגילין לטעות בו כל כך אבל שאר דברים כגון אבנים טובות ומרגליות שיש שאינם טובות אלא מעט ורגילים לטעות בהרבה יותר משוויים צריכי שומא משום דלא סמכה דעתה ולפיכך נהגו העולם לקדש בטבעת שאין בה אבן והא דאמר לקמן בפרק שני (דף מח:) שהוסיף לה טופז משלו יש לומר ששמו אותו אי נמי ההוא טופז כעין שיראי שידוע שוויו קצת וההוא גברא דקדש באבנא דכוחלא (לקמן דף יב·) והוה רב חסדא משער אי אית ביה שוה פרוטה אבנא דכוחלא לא הוי כשאר אבנים טובות אלא כעין אבני שיש כדאשכחנא פ"ה דסוכה (דף נא:) בהורדוס דבניה לבהמ"ק באבני דשישא וכוחלא ומרמרא וי"מ משום הכי איצטריך לפסוק כרבה נגבי רב יוסף משום דרב יוסף הביא לעיל (דף ח·) כמה ראיות לדבריו עוד י"מ מש"ה לא קאמר הלכתא כרבה דלא תימא דהיינו רבה דאיכא דאמרי דבכל דהו לא צריכי שומא אבל אמר לה חמשין ושוי חמשין בעי שומא לפיכך פסק דבשום ענין לא בעי שומא לפי זה הטעם יתיישב הא דאיצטריך לפסוק כרבה* אע"ג דבכל דוכתא קי"ל כוותיה: **כתב** על הנייר ועל החרס · משמע דשטר כשר על החרס וכן משמע לקמן בפירקין (דף כו·) דאמר כתב לו על הנייר ועל החרס שדי מכורה לך שדי נתונה לך הרי זו מכורה ונתונה וקשה דאמר בפ"ב דכתובות (דף כא·) האי מאן דבעי לאחוויי חתימת ידיה בבי דינא לכתוב אחספא כו' וקאמר דוקא אחספא אבל אמגילתא לא דלמא משכח איניש דלא מעלי וכתיב עליה מאי דבעי ותנן הוציא עליו כתב ידו משמע אבל על חרס ליכא למיחש להכי דאפי' כתוב עליו לא יועיל ואומר ר"ת דההיא דלקמן וההיא דהכא אתיא כר' אלעזר דאמר (גיטין דף פו·) עדי מסירה כרתי וההיא דכתובות אתיא כר"מ דאמר (שם) עדי חתימה כרתי וההיא דהכא לא אתיא כר' מאיר דכיון דבעינן בשטר קדושין עדי חתימה כדמוכח לקמן בפרק שני (דף מח·) ועדים שעל גבי החרס לא חשיבי ואין מוכיח מתוכו כלום בחרס דדבר שיכול להזדייף הוא ותנן בפ"ב דגיטין (דף כא:) אין כותבין לא על נייר מחוק ולא על דיפתרא משום שיכול להזדייף וחכמים מכשירין ואמרו מאן חכמים ר' אלעזר ש"מ דלא מהני בדבר שיכול להזדייף ואע"ג דאמר בגיטין בסוף פרק שני (דף כב: ושם) לא הכשיר ר' אלעזר אלא בגיטין אבל בשטרות לא ה"מ בשטרות העומדות לראיה דבעינן ראוי לעמוד ימים רבים אבל זה שאינו עשוי אלא לקדש בו אשה ולקנות בו שדה כעין גיטין הוה שעשוי לגרש בו את האשה לפי שעה ואע"פ שהשטר של קנין יכול להועיל לראיה כמו כן הגט יכול להועיל כדאמר בפ' הכותב (כתובות פט:) ובפ"ק דב"מ (דף יט·) וכ"ת ליקרעיניה בעינא לאגסובי ביה אלמא אע"פ שהיא צריכה לראיה עיקרו לא לכך נעשה: **אף** על פי שאין בו שוה פרוטה · הכא ניחא דקא הוא רבותא לפי דבשוה פרוטה היתה ראויה להתקדש בלא שטר אבל לקמן (דף כו·) גבי שדי מכורה לך יש להמוה מאי רבותא דאע"פ שאין בו שוה פרוטה דהתם המוכר טוען הכל טען השטר וכך לי בשוה פרוטה כמו באין בו שוה פרוטה וי"ל משום דכתב ביה נתינה אחריתי ספר המקנה ס"ד דליבעי שוה פרוטה משום דמוכר מקנה שדהו ללוקח קמ"ל דלא בעי: **הא** לא דמי האי שטרא וכו' · ומגט לא היה יכול להקשות דבלא אחד דמי שפיר לגט דמה גט הבעל כותבו (א) בב"ד: **הלכתא** נינהו · תימה כיון דהלכתא נינהו ל"ל קרא דויצאה והיתה שהאשה נקנית בשטר וי"ל דשטר מכר לחוד הוי הלכתא ושטר קידושין נפקי מכי יקח דבעל כותבו ודמי למכר ואע"ג דקאמר הלכתא נינהו לשון רבים לאו אתרוייהו קאי וכהאי גוונא אשכחן בריש בנות כותים (נדה לב:) דקאמר הי קרא והי הלכתא *אך קשה דלקמן (דף כו·) גבי שדה קבעי מנין שנקנית בשטר ואייתי קרא דכתיב ואקח את ספר המקנה ושמא י"ל דכיון דההוא קרא לא הוי אלא מדברי קבלה אין להקפיד בכך אי נמי יש לפרש (ב) הלכות מדינה כלומר מנהג היה כך:

הן

תוס' ר"י הזקן

אלו וזו בבת אחת מצוה עביד כדתנן בסוף פאה הוו לו מאתים זוז חסר דינר אפילו נתני לו אלף זוז בבת אחת יקח: שוכא' קשר או אגודה: לאו כלום הוא' שלא נתרצית ליקח לשם קדושין אלא לא תשחק בי בדברים אלו: ומסתברא דוקא שלא אמר לה עוד דבר אלא נתן בידה אבל אם אמ' לה בשעת נתינה הרי את מקודשת לי בזה וקבלה ודאי האי הבה מיהבא דקאמרה ריצוי הוא ומקודשת (א) שלא היה ריצוי לא היה לוקח מה שהוא נותן לה שהרי אין לה בהן כלום: הב אשקי שלא כפלה הלשון אי הוי ריצוי או לאו: תגאי עטרה ולשון שבועה היא: והלכתא שיראי לא צריכי שומא' כתב הר"ם פ"ז אמר לה הרי את מקודשת לי בבגדים אלו שהם שוים חמשים דינר (ב) (ה"ז מקודשת משעת לקיחה ואינם צריכים שומא) ודוו של משי וכיוצא בהם שראשה מתאוה להן אם היו שוים חמשים ה"ז מקודשת משעת לקיחה ואינם צריכים שומא בשוק ואח"כ תהיה מקודשת כדי שתסמוך דעתה אלא הואיל והם שוים כמו שאמר לה הרי היא מקודשת משעה ראשונה ואם אינם שוים אינה מקודשת ע"כ · נראה דעתו דדוקא שיראי וכיוצא בהן שהיא מתאוה להן ומעכבן לעצמה ואינה רוצה למכרם סמכא דעתה · אבל במה שאינה מתאוה להם שבא דעתה למכרם ולא סמכא דעתה שמא לא תמצא שוויו · ומ"ה פסיק בגמ' והלכתא שיראי לא צריכי שומא' ולא אמר והלכתא מאני לא צריכי שומא · ואיכא מ"ד ה"ה לכל מילי והאי דנקט שיראי משום דעובדא דאיפלינו ביה רבה ורב יוסף שיראי הוו: והלכתא כר' אלעזר · דעת הרי"ף והר"ם לפי מה שנמצא ברוב ההלכות דהאי והלכתא כר' אלעזר דאי אמר לה התקדשי לי במנה סתם ונתן לה דינר אפי' היה מונה והולך ה"ז מקודשת וישלים כדאוקימנא לתירוצא דתריצנא כר' אלעזר · ולא כרב אשי · וכן עיקר · דא"כ לימא נמי והלכתא כרב אשי · ואיכא מ"ד ההאי תירוצא לאו ר' אלעזר הוא דתרצה אלא בעל הגמ' הוא דתירצה הכי · ואפשר דר' אלעזר ס"ל כרב אשי הלכך האי והלכתא כר' אלעזר ממימריה בלחוד הוא דפסקינן כוותיה דהתקדשי במנה ונתן לה דינר מקודשת וישלים וכדאסקה רב אשי דמונה והולך דעתה אכולא מנה: כרבא א"ר נחמן דמנה אין כאן ומשכון ליכא ואע"ג דליכא מאן דפליג אדרב נחמן כיון דאיכא ברייתא דלכאורה משמע דפליג עלייהו איצטריך ותלמודא למפסק כוותיה לאשמועינן דהנהו שינויא דמשני שינוייא הוו: על הנייר או על החרס אע"פ שיכול הכתב להזדייף בהני כיון דאיכא עדים כשנתן לה השטר בתורת הקדושין דקדושי בלא סהדי לאו כלום הוא לא איכפת לן ובפ"ק דגיטין אסיקנא דמחובר פוסל בקדושין כגיטין · והיכא דכתב תנאי בקדושין ודאי מקודשת דאע"ג דבגיטין אם כתבו קודם התורף הויא ספק מגורשת בשטר קדושין ליכא תורף שאין שם אלא שם האיש ולא שם האשה ולא זמן ועוד דבכל דוכתא תשכח דאיתקש הויה ליציאה אלא במה שפוסל הגט מהיות גט אבל במה שהוא ספק לא מדמינן קדושין לגיטין שלא הקשה תורה קדושין לגיטין אלא במה שפוסל הגט מהיות גט בגט ואינו גט אבל מספק לא איירי קרא דליכא ספיקא קמי קודשא בריך הוא ואפי' תימא דמשום שהקישה תורה הוייה ליציאה יש לנו לומר שמה הוא ספק בגרושין הכי נמי בקדושין הא ליכא תורף בקדושין הלכך הויא מקודשת ודאי ומ"ש בעל דש"ש דמקודשת מספק אינו כמו שכתבנו: הלכתא נינהו כלומר שכך קבלו פי' ענין קדושין מסיני מפי משה רבינו: שלא בגרה ההוא ברשות אביה: שלא לשמה שכתבו לתתו לרחל ונתנו ללאה:

הויה

א) נראה דצ"ל באלו לא היה ראוי לא היתה לוקחת מה בזה נותן לה וכו' · ב) מתיבת הרי זה עד ואינם צריכים שומא ליתא ברמב"ם שם ועש"ה ·

[לעיל ה:]

ע א ב ג מיי' פ"ד מהל' אישות הלכה ה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כט סעיף י:

עא ד מיי' שם פ"ג הלכה ג סמג שם טוש"ע אה"ע סי' לב סעיף ג:

[וכדף קיד: ע"ש בתוס']

עב ה מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סעיף ח ·

[פי' מיני סדקית ערוך ערך חמר טו] ס"א שיפא

תורה אור

יבמות נב· ע"ש

לקמן מח·

[עי' תוספות סוכה כח· ד"ה הלכתא]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הא לא וכו' כותבו בלבד הס"ד: (ב) ד"ה הלכתא וכו' הלכות מדינה · נ"ב כאי ליגנא אשכחן לקמן בדף לח ע"ב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והלכתא וכו' וא"ת אמאי איצטריך · עי' כריתות דף יב ע"ב ובתמע"ד שם: באה"ד דע"כ בכולי גמרא · וכן דעת רש"י עירובין ד' נג ע"ב ד"ה כמאן והרי"ף פ"ב דשבת דף סו: בסה"ד אע"ג דבכל דוכתא קי"ל כוותיה · ועי' מגילה ד' כט ע"ב תד"ה והלכתא:

מבנה

סדרה של פסקי הלכה על סוגיות קודמות

נושא

כ:ב:

מקדשין בשטר

נושא/מבנה

(מזקב) קושיות - מנלן דשטר קידושין קונה מאחר שאין דומה לשטר של מקח וממכר - דבקידושין - קונה (כינו החתן) כותבו - ובמקח - המוכר כותבו

תשובות

ב' טעמים בתשובת רבא

נושא/מבנה

לשונות של קידושין שכותבין בשטר

בתך; הרי את

"והוא שלא בגרה" "שבגרה"

נושא

האם בדינן שיהא שטר קידושין נכתב לשמה כבדינן בגט או לא בדינן לשמה (כמו נכסן) שמקדשין בו אינה לגוזר (לשמה)

בכ/ויקרא כה

מד/ירמיה לב

לג/דברים כב

א/ירמיה לב [צ"ל אמר]

* סוגריים לעזור בקריאה

* סוגריים לעזור בקריאה

* סוגריים לעזור בקריאה

** הטבעו- נצרכים זה לכתוב את שמה בתוך פלונית מקודשת לי פלוני דהוקע לגב ועל גבו ואותיבין